

İDARE MERKEZİ

**ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında**

İSTANBUL BÜROSU

*İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87*

HAYAT

Flatı her yerde 15 kuruş

seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

**Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir**

**Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir**

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: IV

Ankara, 8 Teşrinisani , 1928

Sayı: 102

Hamburg' ta tabiî ilimler ve tıp Kongrası

Bundan bir kaç hafta evel Hamburgta tabiî ilimler ve tıp kongrası mütat merasimle açıldı. Ernst - Merck halinde tabiî ilimler ve tıp âleminin bütün namdar mümesilleri toplanmış bulunuyordu; Hamburg darulfununu emini riyaziat müderrislerinden Blaschke hazurunu selamladıktan sonra tabiî ilimler tarihinde büyük bir şan ve şeref kzaanmış olan bazı şahsiyetlerin hatırasını ihya ederek Newton ve Leibniz gibi zevat n riyaziyata yaptıkları hizmetlerden, Galilei ve Kepler in dinamik (dynamique) ve hey'et sahasına ait olan ve dinamik ile hey'ette inkılaplar yapan nazariyelerinden bahsetti.

Blaschkeden sonra Hamburg belediye reisi Dr. Petersen hazuruu şehir namına selamlayarak kısa bir nutuk irat eyledi. Mumaileyh bu nntkunda laboratuvarlarda, ve kliniklerde yapılan mesainin Alman milletinin tealisinde ne derecelerde iştirak hissesi olduğunu teşrih etti. Müteakip içtimalarda her ilmin mümessilleri kendi sahalarına ait olan yeni keşfiyattan bahis raporlar okudular. Bu meydana Rostock kimyagerlerinden Prof. Walden in [urée = cevheri bevl: $\text{CO}(\text{NH}_2)_2$] sentezi (synthése) nin ehemmiyeti hakkında okuduğu rapor pek büyük bir alâka ve merak ile dinlendi. Bu raporda verilen malumrtın hulasası şudur: Bundan tam 100 sene evel meşhur kimyager Wökler tarafından yapılan bu taammül yalnız uzvî kimyada büyük bir inkılâp yapmış olmakla kalmayup aynı zamanda gerek sınaî hayata ve gerekse insanların hususî hayatına da yeni bir istikamet vermiştir. Hatip bir mütefekkirler ve şairler milleti olan Alman milletinin son zamanlarda bir muhteriler ve kâşifler milleti olduğunu beyan etti. Cevheri bevl in sentetik tarzda istihsalı kimyevî Teknolojinin henüz kapanmayan bir devresinin mukaddimesini teşkil etmiştir. Bu Teknolojinin vazifesi uzvî maddeleri tabiattan müstekil olarak laboratuvar da ilmî vesait ile istihsal etmektir. Elde edilmiş olan neticeler

meyanında sunî boyalar bilhassa dikkate şayandır. Meselâ umumî harbin bidayetine kadar «Höchst» boya fabrikaları 11000 maddei mülevvine tipi istihsal etmiştir. Harptan evel Almanların senevî mevaddı mülevvine istihsalatı 135 milyon kilogram gibi yüksek bir rakama balığ oluyordu. Bu miktarın 22 milyonu yalnız sunî «Indigo» ya isabet ediyordu. Son zamanlarda sentez tarikile istihsal edilen mevaddı mülevvine 80 milyon kilograma balıdır. Sunî olarak istihsal olunan tıbbî maddelerin harbin başlangıcına kadar takriben (5000) e çıkması bu ilmî mesainin haiz olduğu ehemmiyeti daha ziyade tebarüz ettirir. Güzel kokular, lezzetli maddeler, sunî reçineler, mevaddı nesciye (meselâ sunî ipek) hakkında da aynı şey söylenebilir. Terkip tarikile elde edilmiş olan uzvî mustahzarat grupuna umumî bir nazar atılırsa bunların beşeriyetin modern kültüründe haiz olduğu ehemmiyetin büyüklüğü derhal anlaşılır. Bu maddeler ortaya muazzam iktisadî kıymetler koymuştur. Binaenaleyh zikredilen mesaide yalnız ilmî terekkiyat değil, belki aynı zamanda medeniyet üzerine yapılan mühim tesirler de mevzuu bahstir.

Hatip enteressan bir hakikat olmak üzere yeni bir devir açan bu mesaide çalışmış olan bütün büyük kâşiflerin 25 - 29 yaşında genç insanlar olduğunu zikretmiş ve Gütthe nin «büyük işler yapmak için genç olmak lâzımdır.» tarzındaki ifadesinin bir hakikat olduğunu söylemiştir.

Prof. (Walden) in arzettiği rakamlardan atidekiler bilhassa dikkatli caliptir: 1928 senesinde I.G boya fatrikası takriben 100000 Ton sunî Benzin istihsal etmiştir. Senevî 700000 Ton sentez tarikile ittihat ettirilmiş, yani Amonyak cismine tahvil edilmiş Azot istihsal etmek suretile gayriuzvî sentez fevkalade azîm mikdarlar vucude getirmiştir. Bundan sonra hatip Teknolojinin nasıl çalışdığını, çok cazip ve alâkabahş bir ifade ile uzun uzadıya izah etti. Hatip raporunu atideki sözlerle bitirdi: «Kimya gösterilen

istikamette yürüdüğü ve insanlar her günkü hayat için lâzım olan hayvanî ve nebatî maddeleri bizzat istihsal ettikleri takdirde gıda, mesken ve saiy hususundaki müşkülât mümkün mertebe tehvin edilebilecektir».

Bundan mada kongrade tabiî ilimler ile tababetin muhtelif aksamının elde ettiği neticeler hakkında bir çok dikkate şayan raporlar okunmuştur. Mezkûr raporlar bu ilimlerle şubelerinin takip ettikleri istikamet ve hedefleri pek güzel izah ve tenvir etmiştir. Meselâ biyolojik mütalaa tarzının diğer tabiî ilimlere tatbikinden ne suretle yeni hakayik elde edildiği ve bilakis bazı Biyoloji hadiselerinin fizikî ve kimyevî usullerle nasıl izah olunabileceği misallerle gösterildi. Münferiden yürüyen muhtelif ilim şubelrinin neticelerini yekdiğerine tanıtmak suretile münferiden izah edilemeyen bazı hadiselerin böyle bir teşriki mesai sayesinde izah olunabileceği ispat edildi.

Muhtelif guddelerin dahilî ifrazatından ibaret olan «Hormonlar» hakkındaki rapor bu husus için çok güzel bir misal teşkil ediyordu. Prof. Barger (Edinburgh) ve muallim Laguer:(Elberfeld) den bu maddelerin kimyevî ve fisiyolojik evsafı öğrenildi. Bu hormonların eyice tanınması ve her şeyden evel tecrit edilmesinin ne kadar büyük bir pratik ehemmiyeti haiz olduğu «İnsulin» namındaki maddenin bulunması ile ispat olundu. Prof. B. Zondek: (Berlin) in «Folikulin» ve «Prolan» isimli iki yeni «hormon» a dair verdiği malumat gebeliğin daha ilk günlerde nasıl teşhis edilebileceğini ve gebe kadınların vucudunda cereyan eden biyoşimik hadiselerin mahiyetini tenvir etti.

Almanların en büyük ilmî kongralarından biri olan bu toplanmanın ne kadar büyük bir cazibe kuvvetini haiz olduğunu son Hamburg kongrası irae etmiştir. Her halde burada söylenmiş olan şeyler muhtelif istikametlerde yeni usullerle çalışmayı teshil edecektir.

Dr. Avni Refik